Пише: Штаједем.рс
понедељак, 15 октобар 2018 09:19

Живи свет се на планети развијао милионима година. Генетски код представља запис живота, кључ рађања и развоја, "упутство" опстанка и постојања целокупног живог света. Мапирањем гена и напретком генетског инжењеринга, човек је постао владар многих могућности. Постоји ли опасност злоупотребе тих могућности?

Генетско модификовање стратешких, индустријских биљних врста је искључиво последица настојања компанија за апсолутном контролом, монополом и профитом. Захваљујући стратегији ГМО компанија последњих деценија, у свету је тренутно генетски модификовано преко 90% соје и преко 80% кукуруза. Ове биљке су лабораторијски модификоване зарад унапређења индустријског искоришћења (јефтинији узгој, поузданији и бољи принос, прилагођеност поднебљу, лакша обрада, шира употреба). Оптерећени економским аспектом, сви значајни произвођачи су на тај начин принуђени да се определе за ГМО семе (ГМО патент).

Многи произвођачи се “опредељују” за употребу патената услед њихове доминације на тржишту семена и одсуству природних семена. Патенти нису јефтини и произвођачи

често пристају на хипотекарне уговоре са компанијама. Управо због неиспуњена обавеза таквих уговора, у периоду од 1999-2015 догодила се вероватно највећа серија самоубистава у историји човечанства. У наведеном периоду је 250 000 земљорадника извршило самоубиство у Индији (приближно 1 самоубиство на сваких пола сата) због губитка поседа.

Као примарна, поред фармацеутске, текстилне и ИТ индустрије, прехрамбена индустрија је једна од најпрофитабилнијих. У потрази за јефтиним сировинама, ретко који прехрамбени произвођач поставља питање о пореклу тих сировина, било да је реч о сојином лецитину, фруктозном сирупу или млеку. Упадљив је став компанија да све треба прилагодити профиту. На америчким фармама крава можете видети како Мексиканац иде од краве до краве и у њих (кроз “прозорче” краве) убацује ензимски препарат. Крава не може да вари кукуруз јер природно нема ензиме за варење кукуруза. То не спречава произвођаче да “натерају” краву да једе и вари јефтин ГМО кукуруз. Срећа, па је рад Мексиканца јефтин, јер да није јефтин одавно би крава била генетски модификована да прежива кукуруз. Ионако јој је једина намена индустријска, нажалост. Ово смо навели као један од могућих примера будуће примене ГМО технологије.

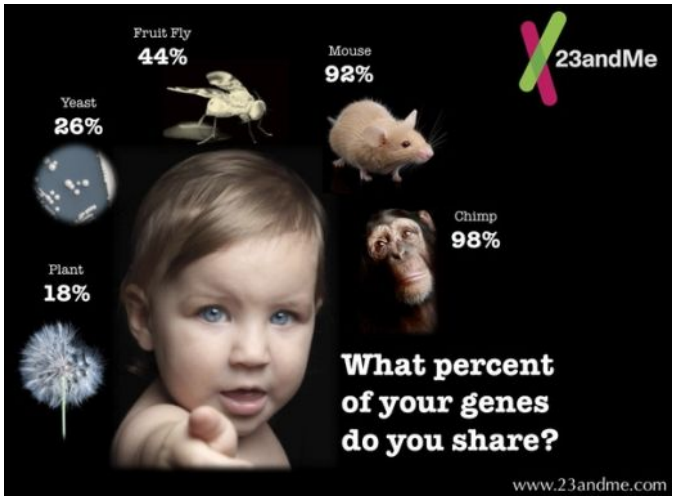

Звучи невероватно: човек и банана имају 50% поклапања гена. Проценти би се вероватно повећали када би се та банана генетски укрстила са жирафом или шимпанзом. Ако посматрамо геном, човек и шимпанза су ближи рођаци него шимпанза и горила. Та “мала разлика” нас чини људима.

Уносом ГМО (Генетски Модификованог Организма), човек уноси измењене гене, измењен ДНК ланац тог организма. Да ли човек модификује себе на тај начин и на ком нивоу? Какве су шансе да се временом промени ДНК људске ћелије континуираним уношењем нечега што није створила природа, уношењем нечега што нема еволутивну

историју? Може ли генетеским инжењерингом створити нешто боље од природе која то ради већ милионима година? Да ли је индустријски аспект једини смисао постојања?

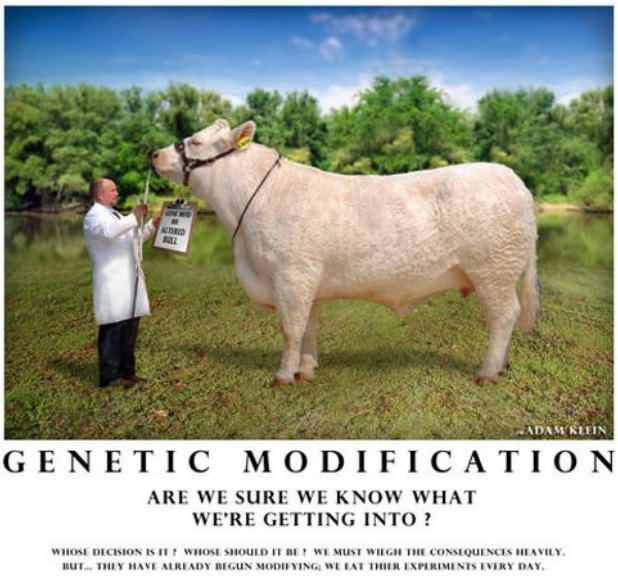

ГМО компаније тренутно располажу са хиљадама патената. То је број врста живих организама који су замењени или чекају на замену јер нису довољно добри индустрији и профиту. Да ли човека чека слична судбина? Можда једног дана вакцине постану скупе, па ће сви они који желе вештачку оплодњу морати да пристану да плод има измењен имунолошки ген.

На декларацијама прехрамбених производа није наглашено, назначено присуство ГМО сировина. Сојин протеин, сојин лецитин, сојино уље, кукурузни скроб, глукозно-фруктозни сируп су састојци огромног броја прехрамбених производа (чоколада, кекс, газирана пића, додаци храни, месне прерађевине...).

Велико је питање где је добављач купио ове сировине и да ли су пореклом од ГМО произвођача. Само је неколико српских произвођача који су нагласили да у саставу њихових производа нема ГМО сировина.

Генетским модификовањем биљака човек није помогао природи да даје више, већ

је ту природу у лабораторији елиминисао, прилагођавајући биљку “индустријском екосистему” коме човек наивно све више припада.

(**Штаједем.рс**)

Посетите и **Фејсбук страницу** портала Шта једем